

OPM selvitti kopiosuojausten vaikutuksia yksityisiin

27.12.2006 14:12 — Matias Mäki matias.maki@sanoma.fi

Opetusministeriön eduskunnan sivistysvaliokunnalle toimittaman selvityksen mukaan nykyinen tekijänoikeuslaki ei tee hallaa cd-levyjen yksityiselle kopioinnille, mutta vaikuttaa dvd-levyjen kopiointiin matkakäyttöön ja nettisisällön kopiointiin.

Opetusministeriö toimitti eduskunnan sivistysvaliokunnalle joulukuun alussa [selvityksen tekijänoikeuslain teknisiä suojauksia koskevien säännösten vaikutuksesta yksityisen kopiointin mahdollisuuteen](#) (pdf).

Selvitys perustuu äänitteiden kauppaa ja suojauksia koskevien tietojen keruuseen, kuluttajakaupan tilanteiden ja käytäntöjen kartoittamiseen sekä opetusministeriössä tapahtuneeseen asian arviointiin.

Cd-levyistä 10-30 prosenttia suojattuja

Ääni-cd -levyjen osalta nykyisen tekijänoikeuslain säännösten käytännön vaikutuksia selvittäessä kartoitettiin kopiosuojausten käyttöä vähittäismyynnissä olevissa levyissä. Lisäksi otettiin huomioon asiakkaiden reaktiot suojausten aiheuttamissa ongelmatilanteissa.

Opetusministeriö pyysi arvioita kopiosuojattujen levyjen määrästä markkinoilla äänilevyjen myyntiportaasta (Anttila, Free Record Shop, K-citymarket, Prisma ja Stockmann, GNT Finland), kuluttajaviranomaisilta ja ääniteteollisuudelta.

Arviot myynnissä olevista kopiosuojatuista levyistä vaihtelivat 10-30 prosentin välillä. Uusissa levyissä suojauksia arvioitiin olevan 3-5 prosentissa. Lisäksi kaksi vastaajaa katsoi, että suojausten käyttö on hieman lisääntynyt.

Lukeeko ostaja cd-levyn pienen präntin?

Kyselyssä ilmeni myös, että tuoteinformaatio kopiosuojauksista on yleensä riittävä, mutta tuotteen koko asettaa rajoituksia informaation luettavuudelle. Joissain tapauksissa kuluttajien epäillään olevan myös välinpitämättömiä levyn kanssa

olevan teknisen informaation suhteen. Lisäksi myös kopiosuojauksen vuoksi joissain soittimissa toimimattomat levyt hyvitetään asiakkaalle ja ongelmista huolimatta yhteydenottoja tai palautuksia on tapahtunut vain satunnaisesti.

Kuluttajaviraston palautteen mukaan yhteydenottoja tai valituksia cd-levyjen teknisistä suojauksista ei ole tullut uusien tekijänoikeuslain säännösten tultua voimaan.

"Kopiosuojattujen levyjen tarjonta vähäistä"

Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ry:n mukaan teknisten suojausten käyttö Suomessa julkaistuissa uusissa äänitteissä oli vuoden 2006 alkuun mennessä vähentynyt noin prosenttiin, kuten myös kopiosuojattujen cd-levyjen määrä suhteessa kokonaisnimiketarjontaan.

Selvityksen mukaan viime syksynä Suomessa luovuttiin kokonaan kopiosuojausten käytöstä uusissa cd-levyissä. Tekninen kehitystyö keskittyy jatkossa digitaalisen käytön rajoitustekniikoihin (digital rights management).

Vuoden 2006 alkupuoliskolla cd-levyjä myytiin 24,4 miljoonalla eurolla, kun taas alkuvuoden sähköisen musiikin myynti oli 665 tuhatta euroa.

Dvd-salausta ei voi murtaa matkakäyttöön

Dvd-levyjen osalta opetusministeriön selvityksessä todetaan, ettei cd-levyjen kopiointia vastaavaa julkista keskustelua ole käyty, ja että käytännön toisto-ongelmat liittyvät käyttöjärjestelmiin, jotka eivät ole yhteensopivia dvd-levyjen suojausten kanssa.

OPM:n mukaan katselemisen ja kuuntelemisen mahdollistava suojausten kiertäminen on sallittu tekijänoikeuslakiin otetulla nimenomaisella säännöksellä sekä cd-että dvd-levyjen osalta. Sen sijaan esimerkiksi dvd-elokuvan suojauksen murtaminen kannettavan tietokoneen kovalevyille matkakäytön helpottamiseksi ei ole sallittua. Dvd-levyjen osalta ministeriö kertoo jatkavansa tilanteen seuraamista.

Globaalit markkinat vähentävät sooloilua lainsäädännössä

Opetusministeriö tähdentää, että siirryttäessä tallennekaupasta sähköiseen sisältökauppaan, kansalliset sisältömarkkinat muuttuvat eurooppalaisiksi ja globaaleiksi sisältömarkkinoiksi. Tällöin omien kansallisten sähköisen kaupankäynnin ratkaisujen ja sitä koskevan lainsäädännön mahdollisuudet vähenevät.

Ostettu nettimusiikki asia erikseen

Ministeriön selvityksen loppuarviossa todetaan myös, että tietoverkon kautta sähköisesti ostettavien aineistojen kopioimismahdollisuuden ratkaisee se, mitä kappaleiden valmistamisesta on sovittu myyjän ja ostajan välillä ostotilanteessa. Muissa tapauksissa yksityinen kopiointi tapahtuu yksityistä kopiointia koskevan tekijänoikeuden rajoitussäännösten nojalla.

Teknisten suojausten käyttämisestä riippumatta oikeudenhaltijoiden tulisi vapaaehtoisesti mahdollistaa yksityinen kopiointi tarpeellisessa laajuudessa. Tällöin oikeudenhaltijoilla olisi mahdollisuus kontrolloida valmistettavien kopioiden määrää teknisin keinoin.

Direktiivin mukaan näillä teknisillä toimenpiteillä olisi oikeudellinen suoja ja se ei salli myöskään suojauksen kiertämistä edes yksityisen kopion tekemiseksi. Tällöin oikeudenhaltija auttaisi kuluttajaa toimittamalla aineiston suojaamattomana tai tarjoamalla työkalut suojauksen neutraloimiseen.

Opetusministeriön tiedossa ei kuitenkaan ole tapauksia, joissa kuluttajat olisivat pyytäneet oikeudenhaltijoilta yksityisen kopioinnin mahdollistavia välineitä tai kopioinnin mahdollistamista muulla tavalla.

<http://www.digitoday.fi/data/2006/12/27/opm-selvitti-kopiosuojausten-vaikutuksia-yksityisiin/200624301/66>